

memo

Besluit RVO over opname van maatregelen voor slimme sturing en opslag in de actualisatie van de EML.

Aanleiding

Met de Erkende Maatregelenlijst (EML) verplicht de overheid bedrijven om maatregelen te treffen die het energieverbruik en/of de CO₂-uitstoot verminderen. Nu de Nederlandse elektriciteitsmix steeds verder verduurzaamt, komen er maatregelen in beeld die CO₂-emissies kunnen vermijden door het elektriciteitsgebruik te verschuiven naar een moment waarop de elektriciteit duurzaam wordt opgewekt. Concreet gaat dit om de slimme aansturing van apparaten en energieopslag, met name in de vorm van elektriciteit en warmte. Met deze memo geeft RVO aan of en onder welke voorwaarden deze maatregelen op de EML kunnen worden opgenomen.

Beschouwing

In algemene zin vormt het treffen van EML-maatregelen een ingreep op de bedrijfsvoering, omdat het kapitaal en tijd van de ondernemer vergt. Dit wordt echter gerechtvaardigd doordat er een milieuvoordeel optreedt en de maatregel een kostenbesparing voor de ondernemer oplevert.

Concreet worden maatregelen erkend als zij:

- a) betrekking hebben op gebouwen, faciliteiten of processen; en
- b) het energiegebruik en/of de CO₂-uitstoot verminderen; en
- c) een terugverdientijd hebben van hoogstens 5 jaar;

Aan voorwaarde a) wordt met deze maatregel voldaan. Deze voorwaarde sluit enkel maatregelen uit die op andere gebieden betrekking hebben, bijvoorbeeld op voertuigen.

Aan voorwaarde b) kan worden wordt voldaan door de juiste toepassingsvoorschriften op te nemen.

- Slimme sturing en opslag besparen niet per definitie energie.
 - Slimme sturing levert in principe geen energiebesparing op voor de eindgebruiker. Afhankelijk van de toepassing kan het gebruik hoger of lager uitvallen dan zonder slimme sturing:

- Voorbeeld hoger gebruik: het voorverwarmen/koelen van panden kost meer energie vanwege hogere verliezen naar de omgeving.
 - Voorbeeld lager gebruik: de inzet van een warmtepomp verschuiven naar momenten met een hogere buitentemperatuur verhoogt het rendement van de warmtepomp.
 - Opslag kost energie vanwege omzettingsverliezen (met name bij batterijen) en energieverlies (met name bij warmteopslag).
- De CO₂-reductie door slimme sturing en opslag is niet zeker, maar wordt bepaald door de aansturing van de apparaten.
 - De CO₂-intensiteit van elektriciteit hangt af van het aandeel duurzame opwek op het moment van gebruik.
 - De CO₂-reductie treedt enkel op wanneer het gebruik wordt verschoven van een moment met een hoge CO₂-intensiteit naar een moment met een lage CO₂-intensiteit.
 - Hoe vaak deze verschuiving van gebruik plaats vindt, hangt af van de aansturing van de slimme apparaten c.q. de opslag. De aansturing verschilt van het doel dat wordt nagestreefd:
 - laagste eindgebruikerskosten.
 - laagste emissies.
 - zelfconsumptie eigen opwek.
 - optimaliseren capaciteit elektriciteitsaansluiting.
 - voorkomen netcongestie.
- Om de CO₂-reductie te kunnen borgen, zou de inzet van het bedrijfsmiddel voorgeschreven moeten worden.
 - Per geval zou bekeken moeten worden hoe deze inzet eruit zou moeten zien. Aandachtspunten hierbij zijn o.a. de inpassing in de reguliere bedrijfsvoering, de balans tussen een robuust voorschrift en blootstaan aan marktprikkels, en de controleerbaarheid of de voorgeschreven inzet wordt nageleefd.

Aan voorwaarde c) kan niet met zekerheid worden voldaan.

- De terugverdientijd wordt bepaald door de investeringskosten plus de financieringskosten te delen door de jaarlijkse kostenbesparing, conform de systematiek in bijlage XV en XVa van de Omgevingsregeling.
 - De investeringskosten zijn met redelijke mate van zekerheid vast te stellen.
 - De jaarlijkse kostenbesparing komt voort uit het gebruik van goedkopere elektriciteit, maar eindgebruikers betalen vaak een vaste prijs.
 - De groothandelsprijs per uur voor elektriciteit ligt over het algemeen lager op momenten met een lage CO₂-intensiteit.
 - De eindgebruiker 'ziet' deze lagere elektriciteitsprijs alleen wanneer hij/zij een contract heeft met uurprijzen (dynamisch contract). Voor vaste en variabele contracten is er enkel sprake van een piek/dal tarief met een beperkt prijsverschil.
 - Naar verwachting zal het prijsverschil tussen piek en dal in het merendeel van de gevallen te gering zijn om de investering terug te verdienen.

- Ondernemers kunnen niet verplicht worden tot het aangaan van een dynamisch contract.
- RVO acht het onwenselijk om maatregelen alleen op te leggen aan bedrijven met dynamisch contract en niet aan bedrijven met een vast of variabel contract. Dat zou een prikkel bieden om geen dynamisch contract aan te gaan, omdat daar meer verplichtingen vanuit de EML uit volgen. Dit terwijl het juist wenselijk is om te stimuleren dat bedrijven hun energievraag afstemmen op het aanbod van duurzame stroom, waar het dynamisch contract juist een prijsprikkel voor biedt.
- De jaarlijkse kostenbesparing ligt lager indien de gebruiker hogere kosten moet betalen voor het gebruik van het elektriciteitsnet. Dit kan optreden als hij gericht elektriciteit gaat gebruiken op momenten dat de elektriciteit duurzaam is, waardoor hij in een korte tijd veel elektriciteit gebruikt. Voor grotere gebruikers zijn er dan extra kosten verschuldigd voor het hoge piekgebruik.

Oordeel

RVO zal slimme sturing en opslag niet meenemen in de huidige actualisatie van de EML, omdat niet met redelijke mate van zekerheid gesteld kan worden dat investeringen zich binnen de wettelijke termijn van hoogstens vijf jaar laten terug verdienen.

Hoewel de overheid ondernemers niet kan verplichten om te investeren in slimme sturing of opslag, staat het ondernemers uiteraard vrij om hier op vrijwillige basis in te investeren. Dit is een wenselijke ontwikkeling, die de overheid stimuleert via onder andere via de EIA-regeling.